

KOŁACYJA (48) sb f

kołacyja (41), **kołacyja** (6), **Kollacyja** [w funkcji n-loc](1); kolacyja *March*³, *LibMal* (3);
kołacyja : kolacyja *BudBib* (2 : 1), *CzechRozm* (1 : 1).

o oraz pierwsze a jasne, końcowe a pochylone.

sg N kołacyjã (12). ◇ G kołacyj(e)j (1). ◇ A kołacyją (9) [w tym: -a (2)]. ◇ L kołacyj(e)j (5). ◇
pl N kołacyj(e) (2). ◇ G kołacyj (3) [w tym: -yj (1), -yi (1), -iy (1)]. ◇ A kołacyj(e) (8) [w tym: -
ę (1)]. ◇ I kołacyjami (3); -ami (2), -(a)mi (1). ◇ L kołacyjach (5); -ach (2) *Prot*, *WujNT*, -äch (2)
MurzNT, *BielSjem*, -(a)ch (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Uczta, biesiada, posiłek podawany zazwyczaj w porze popołudniowej lub wieczornej; convivium* *Mącz*, *Calag*, *Cn*; *phidica Murm*, *Cn*; *repotia Mącz*, *Calep*; *epulae Calep*, *Cn*; *comessatio Murm*; *parentalia, symbolum Mącz*; *pocula Calag*; *cena, compotatio, concaenatio, dapes, daps, dominium, epulatio, epulum, polluctum, polluctura, cerealis pompa Cn* [*collatio – uczta BartBydż*] (47) : *BielŻyw* 37, 68; Na kołaciach albo gdy goście częstują, piją mleko iakoby gorzałkę wypalone *MiechGlab* 22; mufili kothły y garnce miedziane v niego do kuchni nościć gdy było w święto albo iaka kołacia znamienita. *MiechGlab* 45, *3v; *LibMal* 1547/133, 1552/172; *MurzNT* 206; *KwiatKsiąż* D2; *Parentalia, idem quod inferiae, Stypá/ Kołáciya ná pogrzebie. Mącz* 278c; *Phidicia convivium parca et frugi, Biełiády á kołáciye pópolite były Lácedemonskie bárzo skromne y mierne. Mącz* 297c, 352d, 436c; *Prot* C; *BielSat* C2v; *BielSpr* 49v [2 r.]; *BudBib Esth* 9/19; *Duronius*, iż był ikáłowal wítawę/ która była wczyniona o pohámowaniu kołaczonych kołacyi/ też był rufzon z rády. *ModrzBaz* 32v; *Baricket. Biełiádá/ et Kołácia/ et Uczta. Convivium. Pocula. Calag* 60a, 151b; *SkarŻyw* 543; *StryjKron* 161; *BielSjem* 3; *BielRozm* 9, 19; *Repotia – Kołatią którą czyni żenny powełzeliu. Calep* 914b, 219b, 369a; *WujNT Luc* 14 arg, s. 834 marg.

W połączeniach szeregowych (3): *BielSpr* 3v; *CzechRozm* 113; Niech się przeto mąż y żoná ftaríaia o to/ [...] áby biełiad/ kołacyj/ y nieuczciwych íchadzek zániecháli *ModrzBaz* 32v.

W porównaniu (1): żeby tylko gołe znaki á profty chleb y wino na Wiečerzy Páńfkiey/ iákoby ná iákiey kołacyey brác miano. *WujJudConf* 249v.

W charakterystycznych połączeniach: *ić na kołacyją; na kołacyjej jeść, upić się; na kołacyje przywozić; kołacyja długa, kosztowna* (2), *pełna, znamienita*.

Zwroty: »na kołacyją prosić (a. praszać)« [szyk zmienny] (2): Kto profi przyiaćiele ná kołacyią/ á niema ich tym vtzić/ słuffno by go zmánytyku ná żebranie pułcić. *March*³ V7v; *GroicPorzRej* C3v.

»kołacyją sprawować (a. sprawić)« [szyk zmienny] (4): Item zeznawa yfch thak dwye nyedzieli íprawyla kołaczią wkołzmowfkyey domv *LibMal* 1552/172; *BudBib Esth* 9/17, 18; *WerGość* 215.

»kołacyje stroić« (2): *Pergraecor – Biełiaduię kołacyę ítroię. Calep* 781a, 241a.

Szereg: »obiad i kołacyja« (1): [jedzą] ták ochędożnie y doftátetznie/ iż też ich obiády y kołacyie kołftownieyfe/ á niłfli *Krolewfkie. KrowObr* 28v.

W przen (2) : A gdy to on mowił/ przyleciała przedeń mucha/ którą on virzáwłzy rzekł/ oto iuż *Beelzébul* na kołacyią idzie *MurzHist* 13v.

Zwrot: »sprawić kolacyją« (1): Ze ma Pan z tłustyeh rzeczy/ spráwić kolácyą ná gorze Syonfkiey/ śmierć íkázić/ łzy z oczu otrzeć *CzechRozm* 117v.

a. Przekąska (1) : Comesatio, post coenam epulatio. Eyn banket yn der nacht/ eyn íchlafftrunck. Kołáciya málutka dla trunku. *Murm* 159.

2. [*Dysputa* [*collatio, colacio, collacio Łac sr*] [*o czym*]: Na tym tedy synodzie [...] trawili czas [...] na nabożeństwie, na kolacyjach o naprawie i porządku *AktaSynod* II 142.]

3. n-loc Miasto (1) : Były blisko Rzymu ná ten czás ine mieyscá ofobne/ co ieft/ Kollácia/ Antemne/ Fidene/ Láwinium Kámeffía/ Iánikulum/ y ine miáftá y dwory ofobne *BielKron* 99.

Synonimy: **1.** bankiet, biesiada, czestowanie, cześć, czta, krotochwila, podejmowanie, schadzka, uczta, wesele, wieczerza, zeszcie; **2.** dyskurs, dysputacyja, dysputowanie, gadka, gadanie.

AŻ